/13

Den 21. oktober 2013 blev i sag nr. 84.324:

xxxxx xxxxxxx xxxxxx
xxxxxxxxxxxx xxx xxxxxxxx
xxxx xxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har pensionsordning i PFA Pension. Han klager over, at selskabet har anvendt en grundlagsrente på 3 % for forhøjelser af pensionsindbetalingerne, der er foretaget efter den 1/4 1996.

Selskabet gør gældende, at der i 1996 i forbindelse med klagerens jobskifte blev indgået aftale om, at grundlagsrenten udgør 5 % for så vidt angår årlige indbetalinger på 2,40 % af klagerens indkomst og 3 % for den resterende del af indbetalingerne på 12,60 % af indkomsten. Selskabet gør endvidere gældende, at klagerens eventuelle krav er bortfaldet ved passivitet.

Selskabet sendte brev af 14/5 1996 til klageren i forbindelse med hans tilslutning til pensionsaftalen mellem selskabet og hans nye arbejdsgiver. Af brevet fremgår bl.a.:

"**Pensionsordning via ... - police nr. ...82**
I henhold til aftale fremsender vi hermed det ønskede tilbud idet De skal indmeldes i pensionsordningen mellem … og PFA Pension pr. 1. april 1996.

Pr. 1. april 1996 er tilbuddet beregnet med den obligatoriske præmie på 2,4% af Deres månedlige gage.

Pr. 1. juni 1996 er tilbuddet som ønsket, beregnet med en dækning ved invaliditet på 60% af Deres årlige gage, samt et engangsbeløb ved død der udgør forsikringens depot. Endvidere er tilbuddet med en præmieprocent, der udgør 15% af Deres månedlige gage.

Supplerende forsikringsdækning

De har yderligere mulighed for at udvide pensionsordningen med ekstra forsikringsdækning ved invaliditet og død inden Deres 65. år:

Ved invaliditet:
Årlig invalidepension op til 70% af lønnen.

Ved død:
Engangsbeløb på op til 600% af lønnen.

Ved død udbetales altid mindst det opsparede depot.

Etablering af supplerende forsikringsdækning er betinget af tilfredsstillende helbredsoplysninger, samt at pensionsbidraget er tilstrækkeligt hertil

Ved fastsættelse af supplerende forsikringsdækning anbefaler vi, at De tager hensyn til gruppelivsordningen.

Aftale og helbredsoplysninger
Vi beder Dem venligst indsende vedlagte aftale og helbredserklæring i udfyldt og underskrevet stand."

Selskabet modtog den 30/5 1996 en blanket udfyldt af klageren. Heraf fremgår bl.a.:

"**Frivillig pensionsordning**
- tilbud til medarbejdere i …
…
Ja tak, jeg vil gerne bede om et for mig helt uforpligtende tilbud
…
Arbejdsgiver/selskab: …
Dato for ansættelse: *1/4-1996*
Dato for etablering: *1/6 1996* Månedsløn: *43.000*
Pensionsbidrages skal samlet udgøre *15* % af min løn *alt incl.*

Udover opsparing og opsparingsgaranti er jeg interesseret i:
☒ dækning ved nedsættelse af erhvervsevne/invalidepension →
→ *Erhvervsudygtighedsforsikring på 60 % af bruttoløn = [arbejdsgivers] ordning (tidl. ansættelse)*

☐ dækning til efterladte i tilfælde af død

☐ Andet:
…
Blanketten fremsendes til PFA Pension i vedlagte kuvert og De vil hurtigst muligt få et tilbud præsenteret."

Af selskabets tilbud til klageren af 13/6 1996 med virkning pr. 1/6 1996 fremgår bl.a.:

"**TILBUD I DETALJER**

3. 84.324

…
ØVRIGE OPLYSNINGER
Tilbuddet er afgivet af PFA Pension II

Police nr.: …82-1
Ændring af forsikring
med virkning fra 1/6 1996
NB.: Tilbuddet forudsætter forudgående ændringer, se evt. bilag.
…
INDBETALINGER
Præmie: 77.400,00 kr. årligt.

Præmien regnes som 2,40% af indkomsten plus tillægspræmie.
Tillægspræmie udgør 12,60% af indkomsten.
…
UDBETALINGER
Forudsætninger:
…
Ved ændringer og i bonus skal der senest 1/1 1997 indgå en grundlagsrente på 3%. I denne beregning og efterfølgende prognose anvendes alene en grundlagsrente på 5% indtil 1/1 1997.
…
UDBETALINGER

	Grund-udbetaling i % af indkomst	Grund-udbetaling i kr.
- heraf udgør nuværende tarifudbetaling:		
Engangsbeløb		2.700.871
Rate, der udbetales i en garantiperiode på 10 år	årligt	294.294

…
BILAG - Tilbud - status pr. 1/4 1996
…
ØVRIGE OPLYSNINGER
Tilbuddet er afgivet af PFA Pension II

Police nr.: …82-1
Ændring af forsikring - nyt firma
med virkning fra 1/4 1996
…
INDBETALINGER
Præmie: 71.724,00 kr. årligt.

Præmien regnes som 2,40% af indkomsten plus tillægspræmie.
Tillægspræmie udgør 11,50% af indkomsten."

Den 8/7 1996 modtog selskabet en blanket underskrevet af klageren den 1/7 1996. Blanketten har overskriften ”Aftale” og indeholder nogle rubrikker, hvor klageren kan foretage nogle valg. Af blanketten fremgår bl.a.:

4. 84.324

"… ønsker at udvide min pensionsordning med nedenstående elementer:

Ekstra pensionsbidrag/forsikringsdækning:

Udover det obligatoriske pensionsbidrag ønsker jeg pr. *1/7-96* at indbetale et supplerende bidrag på *12,6* % af min løn, *i alt 15 %, jvf. tilbud.*

For det supplerende bidrag ønsker jeg at tilknytte forsikringsdækning: ☒ ja ☐ nej

Hvis ja, ønskes følgende forsikringsdækning:

En årlig invalidepension på *60* % (0-70%) af min løn i tilfælde af invaliditet inden pensioneringstidspunktet*, jvf. tilbud.*

En engangsudbetaling på *0* % (0-600%) af min løn i tilfælde af død inden pensioneringstidspunktet*, jvf. tilbud.*"

Af policen, som er dateret den 12/7 1996 og som trådte i kraft den 1/7 1996, fremgår bl.a.:

"**POLICE I DETALJER**
…
ØVRIGE OPLYSNINGER

Forsikringen er etableret i PFA Pension II

Police nr.: …82-0 udskrift nr. 9 er et tillæg til Deres police.
Ændring af forsikring
med virkning fra 1/7 1996
NB.: Forudgående ændringer før denne udskrift, se evt. bilag.
…
INDBETALINGER
Præmie: 77.400,00 kr. årligt.

Præmien regnes som 2,40% af indkomsten plus tillægspræmie.
Tillægspræmie udgør 12,60% af indkomsten.
…
UDBETALINGER
Forudsætninger:
…
Udover en grundlagsrente på 5% anvendes der, ved ændringer og i bonus fra og med 1/4 1996, en grundlagsrente på 3%.
…
UDBETALINGER

	Grund-udbetaling i % af indkomst	Grund-udbetaling i kr.
- heraf udgør nuværende tarifudbetaling:		
Engangsbeløb		2.756.156

5. 84.324

Rate, der udbetales i en garantiperiode på 10 år årligt 169.376

…

BILAG - Police - status pr. 1/4 1996

…

ØVRIGE OPLYSNINGER

Forsikringen er etableret i PFA Pension II

Police nr.: …82-0 - udskrift nr. 8 er et tillæg til Deres police.
Videreførelse - nyt firma
med virkning fra 1/4 1996

…

INDBETALINGER

Præmie: 12.384,00 kr. årligt.

Præmien regnes som 2,40% af indkomsten."

Af klageskemaet, der er modtaget af nævnet den 15/4 2013, fremgår bl.a.:

"**1. Sagsfremstilling, kort redegørelse for sagen. …**

Min police er oprettet i 1990 med 5% grundlagsrente. Ved jobskifte per 01-04-1996 videreføres policen på 5% grundlagsrente, og i den tid, det tager at gennemføre rådgivningssamtale, udsende tilbud m.v., indbetaler min nye arbejdsgiver standardmæssigt pensionsordningens obligatoriske bidrag, indtil mit ønskede bidrag kendes På baggrund af rådgivningssamtalen med PFA. Andet er jo ikke muligt, før jeg har haft samtalen med PFA, og PFA har orienteret min arbejdsgiver. Jeg accepterer dernæst PFAs tilbud per 0106-1996, hvori det eksplicit anføres, at efterfølgende fremtidige, yderligere forhøjelser af bidrag efter 01-011997 vil være på 3% grundlagsrente. Derefter fremsender PFA imidlertid en police, hvori PFA med tilbagevirkende kraft sætter ikrafttræden af 3% grundlagsrente for forhøjelser til at være gældende fra 01-041996, således at kun det obligatoriske bidrag - som min arbejdsgiver indbetalte, indtil PFA havde gennemført samtale, tilbud, accept etc. - blev omfattet af 5% grundlagsrente.

Mit synspunkt er, at PFAs tilbud er juridisk bindende for PFA, og at det ikke er lovligt med tilbagevirkende kraft at ændre i det tilbudte til skade for kunden, således at jeg stilles økonomisk væsentligt ringere end angivet i tilbuddet. Ligeledes er det min ret at videreføre mine indbetalinger på uændret niveau på min police på 5% grundlag, men PFA nægter mig denne ret.

Mine indbetalinger på policen i de mere end 5 år fra 1990 frem til 01-04-1996 var høj i hele perioden. Således var den >84.000 per år i marts 1996. I de efterfølgende mere end 12 år, indtil policen blev fripolice i 2008 var indbetalingen >77.000 per år. Den obligatoriske indbetaling i et par måneder efter 01-04-1996 var imidlertid 1.032 per måned = 12.384 per år, fordi ordningens obligatoriske bidrag kun var på 2,4% (og det er kun dette lave beløb, som PFA - i strid med tilbuddet - vil acceptere som omfattet af 5% grundlagsrente). PFA kan således ikke være i tvivl om at den lave, kortvarige indbetaling aldrig har været udtryk for mit valg, men kun udtryk for PFAs proces i forbindelse med indtegning af nye medarbejdere i en firmaordning. I klageforløbet fra november 2012 til april 2013, har jeg dokumenteret, at PFAs argumentation for at fastholde den juridisk ugyldige fastholdelse af 3% grundlagsrente på et forkert beløb ikke er holdbar. Men for hvert brev jeg har sendt, har PFA fremsendt - ikke svar på min argumentation og dokumentation - men derimod andre og nye påstande til støtte for PFAs synspunkt. Når jeg således har tilbagevist en påstand fra PFA, har reaktionen været tavshed. Og PFA på intet tidspunkt svaret på mit synspunkt, at tilbuddet af 01-061996 er juridisk bindende for PFA.

Det er vigtigt at forstå både forløbet og den involverede dokumentation. Derfor vedlægger jeg nedenstående bilag, der læses lettest i den angivne rækkefølge.

2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? …
At PFA lever op til sit tilbud per 01-06-1996 og dermed fastholder min indbetaling på 77.400 per år på 5% grundlagsrente fra tilbuddets accept og fremad; 2) At PFA genberegner min police på de korrekte grundlagsrenter og fremsender beregningen til mig; 3) At PFA i overensstemmelse med 1) og 2) placerer min police i rentegruppe 4, der indeholder policer med en gennemsnitlig vægtet grundlagsrente på over 4,0%"

I brev af 17/5 2013 til nævnet har selskabet bl.a. anført:

"**1. Det forhold, der klages over**
[Klager] klager over, at for hans pensionsordning police nr. …82 var grundlagsrenten fra 1. juli 1996 ikke på 5 % for årlige indbetalinger på 77.400 kr. men derimod 5 % for årlige indbetalinger på 12.384 kr. og 3 % for den resterende del på 65.016 kr. af de nævnte årlige indbetalinger. [klager] kræver, at grundlagsrenten skulle have været 5 % også for den resterende del på 65.016 kr. af de årlige indbetalinger fra 1. juli 1996, fordi dette fremgik af vores tilbud pr. 1. juni 1996, som vi sendte til [klager] med brev af 14. maj 1996.

Vores svar er i korthed, at vi har anvendt de korrekte grundlagsrenter for de korrekte dele af de årlige indbetalinger. [Klager] accepterede ikke tilbuddet men anmodede om en ændring af dette. Vilkårene og herunder grundlagsrenten blev derefter fastlagt i en policeudskrift med virkning fra 1. juli 1996, og de er senere gentaget i andre policeudskrifter igennem årene. [Klager] må anses for at have accepteret disse vilkår ved at indbetale månedligt via sin arbejdsgiver til pensionsordningen uden at gøre indsigelse. [Klager] har først gjort indsigelse godt 16 år senere i slutningen af 2012, og har dermed fortabt eventuelle indsigelser ved passivitet.

2. Faktiske forhold
[Klagers] pensionsordning police nr. …82 blev oprettet med virkning fra 1. januar 1990 som led i hans daværende arbejde. Den dagældende grundlagsrente var 5 %, og den blev anvendt til beregning af minimumsudbetalinger.

Den 1. april 1996 skiftede [klager] arbejdsgiver, og de indbetalinger, som vi modtog, blev nedsat fra 7.020 kr. pr. måned (svarende til årlig indbetaling på 84.234 kr. pr. år) til 1.032 kr. pr. måned.

Vi havde kontakt med [klager] og vi sendte ham et tilbud på en forhøjet indbetaling med et brev af 14. maj 1996. I brevet er der individuel tekst, der supplerer indholdet af tilbuddet. Brevet og tilbuddet har [klager] sendt til jer som bilag …, der er underbilag til hans bilag …

I tilbuddet er der følgende tekst midt på side 4: 'Ved ændringer og i bonus skal der senest 1/1 1997 indgå en grundlagsrente på 3%. I denne beregning og efterfølgende prognose anvendes alene en grundlagsrente på 5% indtil 1/1 1997'.

Grundlagsrenten anvendes til at beregne tarifudbetalingen (dvs. minimumudbetalingen) ved pensionering, som står øverst på side 5 i tilbuddet.

Den 30. maj 1996 modtog vi en udfyldt blanket, som [klager] har sendt til jer som bilag …, der er underbilag til hans bilag ... Det var en blanket, som medarbejdere hos [klagers] nye arbejdsgiver … kunne udfylde, hvis de ønskede en frivillig pensionsordning. På blanketten er der udfyldt rubrikker i en ramme, og øverst i rammen er der trykt teksten 'Ja tak, jeg vil gerne bede om et for mig helt uforpligtende tilbud'. Som dato for ansættelse er udfyldt '1/4 1996' og som dato for etablering er udfyldt '1/6 1996'. Som pensionsbidrag er udfyldt '15 %' (af min løn) 'alt incl.' Der er sat kryds ud for 'dækning ved nedsættelse af erhvervsevne / invalidepension' og der er tegnet en pil til den håndskrevne tekst 'Erhvervsudygtighedsforsikring på 60 % af bruttoløn = [arbejdsgivers] ordning (tidl. ansættelse)".

[Klager] oplyser i sit brev af 30. januar 2013, side 3, 7. og 8. og 9. afsnit ([klagers] bilag …), at han sendte blanketten til os efter, at han fik det nævnte tilbud ([klagers] bilag …), fordi han ønskede en ændring af tilbuddet, idet pensionsordningen skulle indeholde en ændret invaliditetsdækning.

Den 8. juli 1996 modtog vi en blanket med overskriften Aftale, der var udfyldt og underskrevet af [klager] den 1. juli 1996, og som angav, at pensionsordningen skulle udvides med ekstra pensionsbidrag og forsikringsdækning (vores bilag …). Samtidigt modtog vi blanketten Helbredserklæring, der var udfyldt og underskrevet af [klager] den 2. juli 1996.

Den 15. juli 1996 udstedte vi policeudskrift nr. 9 for police nr. …82 med virkning fra 1. juli 1996, som er [klagers] bilag … (underbilag til bilag …). Med virkning fra juli måned 1996 blev de månedlige indbetalinger forhøjet væsentligt til den indbetaling, der er anført i policen.

I policeudskriften er der følgende tekst midt på side 4: 'Ud over en grundlagsrente på 5% anvendes der, ved ændringer og i bonus fra og med 1/4 1996, en grundlagsrente på 3%'.

Denne ændring af grundlagsrenten i forhold til grundlagsrenten anført samme sted i tilbuddet (som nævnt ovenfor i dette pkt. 2) førte til, at den årlige tarifudbetaling (dvs. minimumudbetaling) for ratepension, der vil blive udbetalt i 10 år, faldt fra 294.294 kr. i tilbuddet til 169.376 kr. i policeudskriften. Dette står øverst på side 5 i tilbuddet (bilag …) og i policeudskriften (bilag …).

I senere policeudskrifter, som vi udstedte igennem årene siden 1996, har der været lignende oplysninger om grundlagsrente fra 1/4 1996 som i den nævnte policeudskrift (bilag …).

Finanstilsynet indførte en maksimal grundlagsrente på 3 % for pensionsordninger, hvilket skete ved bekendtgørelse nr. 963 af 12. december 1995. Denne trådte i kraft 1. januar 1996 og den nævnte maksimale grundlagsrente havde virkning på forskellige tidspunkter for ældre pensionsordninger afhængig af de nærmere omstændigheder.

I et brev af 26. november 2012 gjorde [klager] indsigelse overfor os om, at vi havde anvendt for lav grundlagsrente på hans pensionsordning igennem årene. I et brev af 20. december 2012 fastholdt vi, at vi havde anvendt de korrekte grundlagsrenter igennem årene.

3. Begrundelse for vores standpunkt

3.1. Begrundelse for afvisning af [klagers] krav

Vi er ikke enig i [klagers] argument om, at vi er bundet af tilbuddet pr. 1. juni 1996 ([klagers] bilag …), vi sendte med brev af 14. maj 1996 ([klagers] bilag …). [Klagers] svar på dette tilbud var ikke en accept, men derimod en anmodning om et ændret tilbud, som han fremsatte ved den udfyldte blanket (hans bilag …), hvilket han har forklaret på side 3 i hans brev af 30. januar 2013 (hans bilag …).

Det er et grundlæggende aftaleretligt princip, der er fastlagt i aftalelovens § 5, at et afslag på et tilbud er bindende - og det gælder også, selvom en eventuel frist for svar endnu ikke er udløbet eller tilbuddet ikke indeholder en frist for svar. Det er også et grundlæggende princip, der er fastlagt i aftalelovens § 6 stk. 1, at et svar på et tilbud, som ikke stemmer med tilbuddet, anses som et afslag i forbindelse med et nyt tilbud.

Vi var derfor ikke bundet af tilbuddet efter den 30. maj 1996, hvor vi fik [klagers] anmodning om et nyt, ændret tilbud.

Vi udstedte den 15. juli 1996 er policeudskrift med de vilkår, som vi kunne acceptere for den ændrede pensionsordning.

[Klager] havde en særlig tilskyndelse til at kontrollere, at policeudskriften stemte med hans ønsker, som følge af at han havde sendt sine ønsker om ændringer i forhold til tilbuddet, dels ved den udfyldte blanket (hans bilag …) som vi fik den 30. maj 1996, og dels ved den udfyldte blanket og helbredserklæring (vores bilag …), som vi fik den 8. juli 1996.

[Klager] havde endvidere en særlig tilskyndelse til at kontrollere, at den meget højere indbetaling med virkning fra 1. juli 1996 i forhold til perioden 1. april - 30. juni 1996 førte til den ønskede minimumsudbetaling ved pensionering. Hvis dette var blevet kontrolleret, ville det have stået klart, at minimumsudbetalingen (tarifudbetaling) for ratepension var meget lavere øverst på side 5 i policeudskriften end det samme sted i tilbuddet, som nævnt ovenfor i pkt. 2 i dette brev. Årsagen til dette var, at grundlagsrenten var lavere, som det var anført midt på side 4 i policeudskriften.

Når [klager] på denne baggrund ikke reagerede overfor policeudskriften, og derefter indbetalte til pensionsordningen via sin arbejdsgiver måned efter måned og år efter år, må [klager] anses for at have accepteret, at det er de vilkår, der fremgår af policeudskriften, som gælder for pensionsordningen.

Selv i det tilfælde, at det lægges til grund, at [klager] kunne have krævet en ændring af pensionsordningen i forhold til policeudskriftens vilkår, efter at han havde fået policeudskriften, har han udvist en sådan passivitet igennem godt 16 år, at han har fortabt eventuelle indsigelser.

Det er et grundlæggende princip i dansk ret, at hvis den ene part i et aftaleforhold i lang tid forholder sig passiv overfor den måde, som den anden part i aftaleforholdet praktiserer aftaleforholdet, kan den anden part med rette indstille sig på, at den første part må være enig i den måde, som den anden part praktiserer aftaleforholdet.

Vi var ikke årsag til, at [klager] nedsatte indbetalingen fra 1. april 1996. Vi kunne blot konstatere, at vi modtog en væsentligt reduceret indbetaling fra denne dato.

Det er almindeligt for vores kunder og generelt på det danske arbejdsmarked, at når medarbejdere skifter fra én arbejdsgiver til en anden, fortsætter indbetalingerne på samme niveau, selvom der først bliver holdt et møde mellem os/pensionsselskabet og den pågældende person nogen tid efter jobskiftet, hvor det bliver fastlagt, hvordan pensionsordningen skal udformes efter jobskiftet. Det kunne [klager] også have valgt at gøre.

3.2. Betydningen af grundlagsrente

Vi har med virkning fra 1. juli 1996 anvendt 5 % grundlagsrente for en årlig indbetaling, der svarer til den månedlige indbetaling på 1.032 kr., som [klager] nedsatte indbetalingen til med

virkning fra 1. april 1996. Vi anvendte 3 % grundlagsrente for den resterende indbetaling, som svarer til forhøjelsen fra den 1. juli 1996.

Grundlagsrenten har betydning for størrelsen af minimumsudbetalingen (tarifudbetaling) ved pensionering.

Grundlagsrenten har også betydning for størrelsen af et eventuelt overskud (bl.a. bonus). Et eventuelt overskud (bl.a. bonus) kan fremkomme, hvis der er forskel mellem på den ene side standardsats for rente (kaldet grundlagsrente), standardpris for forsikringsdækninger og standard administrationsomkostninger, der alle er brugt til beregning af minimumsudbetalingen (tarifudbetaling), og på den anden side de faktiske størrelser af disse tre parametre.

Et eventuelt overskud (bl.a. bonus) kan tilgå depotet, og grundlagsrenten kan derfor også få betydning for størrelsen af depotet.

Grundlagsrenten har også betydning for størrelsen af et eventuelt tillæg, som [klager] nu kan få, hvis han ønsker at overføre depotet fra den nuværende pensionsordning med gennemsnitsrente og minimumsudbetalinger til en anden type pensionsordning PFA Plus med markedsrente. Størrelsen af overførselstillægget fastsætter vi ud fra en rentegruppe, som pensionsordningen tilhører.

3.3. Vi har ikke opgjort virkningerne, hvis der skal anvendes en ændret grundlagsrente
Med den lavere grundlagsrente har [klager] hidtil haft den fordel, at han har haft mulighed for at kunne få et større overskud (bl.a. bonus), end hvis grundlagsrenten havde været højere. Nu fokuserer [klager] imidlertid på at kunne opnå det størst mulige overførselstillæg, og dette kræver den størst mulige grundlagsrente.

[Klager] oplyser i klagen, at han forventer, at hans pensionsordning vil komme i rentegruppe 4, hvis der var anvendt en grundlagsrente på 5 % på den andel af de årlige indbetalinger siden 1. juli 1996, som han anfører i klagen. Hans pensionsordning hører i øjeblikket til rentegruppe 2, og vi har ikke beregnet, hvilken rentegruppe hans krav vil føre til, og vi kan derfor ikke på nuværende tidspunkt forholde os til, om det vil blive rentegruppe 4.

Det vil kræve et meget stort ressourceforbrug, hvis vi her under ankenævnssagen skal klarlægge, hvilken betydning som [klager]s krav om højere grundlagsrente vil få med hensyn til forøget minimumsudbetaling, formindsket overskud (bl.a. bonus) og et deraf forventeligt formindsket depot samt eventuel ændret rentegruppe. Det vil kræve en månedlig beregning gennem de knapt 17 år, der er gået siden 1. juli 1996.

Vi mener ikke, at disse omfattende beregninger er nødvendige for at Ankenævnet kan træffe afgørelse om stridspunktet, som er, om der fra den 1. juli 1996 skulle anvendes 5 % grundlagsrente for en månedlig indbetaling på 1.032 kr., som vi har gjort, eller en månedlig indbetaling på 7.020 kr., som [klager] kræver i klagen.

Vi vil derfor ikke foretage sådanne beregninger, medmindre ankenævnet oplyser, at ankenævnet ønsker dette for at kunne træffe afgørelse.

4. Konklusion
Vi afviser klagen, fordi vi mener, at vi har anvendt de korrekte grundlagsrenter for indbetalinger med virkning fra 1. juli 1996."

10. 84.324

Hertil bemærker klageren i brev af 6/6 2013 til nævnet bl.a.:

"**2. Vedr. PFAs påstand om, at PFA ikke er bundet af sit tilbud per 01-06-1996, fordi jeg påstås at have ønsket ændringer til dette tilbud, jvf. Aftaleloven**
PFA skriver i sit svar (PFA 17-05-2013 side 2/7, sidste afsnit): 'Den 15. juli udstedte vi policeudskrift nr. 9 for police nr. …82 med virkning fra 1. juli 1996', jvf. Bilag ... Dette har undret mig, da jeg ikke var klar over, at PFA udstedte en policeudskrift med ikrafttræden før udstedelsesdatoen.

Jeg har derfor henvendt mig telefonisk til PFA 29-05-2013, og fået oplyst, at policer, tilbud og øvrige systemfremstillede dokumenter med juridisk gyldighed alle har en dato påført, der angiver, hvornår dokumentet er produceret i PFA. Efterfølgende udstedes eller udsendes dokumentet til kunden. Således er datoen, hvor PFA har produceret policeudskrift nr. 9, anført på nederste linje på samtlige sider i policen. Jeg vedlægger Bilag …, hvorpå jeg fremhæver datoen.

Policen er produceret i PFA 960712, dvs. 12. juli 1996, hvilket er i overensstemmelse med af PFA efterfølgende udsteder policen 15-07-1996, som anført i PFA 17-05-2013, side 2/7, sidste afsnit, jvf. ovenfor.

Jeg fremhæver ovenstående, fordi det har betydning for PFAs argumentation vedr. Aftaleloven, jvf. nedenfor.

PFA fremhæver, at det er et grundlæggende aftaleretligt princip, jvf. Aftalelovens § 5, at et afslag på et tilbud er bindende, og at et svar, der ikke er i overensstemmelse med et afgivet tilbud, er at sidestille med et afslag. Dette er et lige så grundlæggende princip, som at et tilbud, der accepteres uændret, er bindende for afgiveren af tilbuddet, jvf. Aftalelovens § 1: 'Tilbud og svar på tilbud er bindende for afgiveren'. Dette er grundlæggende aftaleretlige principper. Det er vigtigt, at PFA med denne ildhu insisterer på at følge aftaleloven.

Det er med ovenstående argumentation, at PFA skriver: 'Vi er derfor ikke bundet af tilbuddet efter den 30. maj 1996, hvor vi fik [klagers] anmodning om et nyt, ændret tilbud' (PFA 17-05-2013, side 3/7, sidste afsnit).

Når PFA står så hårdt på aftalelovens bestemmelser, ville det have været på sin plads at angive dette i følgebrevet til tilbuddet, jvf. Bilag ... Heri skriver PFA om muligheden for supplerende forsikringsdækning og beder samtidig kunden om at underskrive aftalen. Når Aftaleloven er altafgørende for, om PFA vil opfylde sin forpligtelse eller ej, burde PFA angive, at det aktuelle tilbud helt bortfalder, såfremt kunden ønsker en eller flere af de ændringer eller tilføjelser, som PFA tilbyder i følgebrevet. Men dette fremgår intetsteds i følgebrevet.

For at vurdere om PFA er forpligtet til at opfylde sit tilbud i henhold Aftaleloven, er det således nødvendigt at vurdere, om jeg faktisk har bedt om en ændring eller ej. I Bilag …, Følgebrev til tilbud, fremgår det, at den samlede præmieprocent er 15 % af den månedlige gage. Ligeledes fremgår dækningen ved invaliditet til 60 % af den årlige gage. Således gentager jeg i Bilag … alene dét som PFA allerede har tilbudt mig. Som jeg har anført i Bilag …, side 3 af 6, 3. sidste afsnit, efterspørger jeg alene en billigere invaliditetsdækning svarende til den, jeg havde i min tidligere ansættelse i ... Desuden er der alene tale om et spørgsmål om information, jvf. at overskriften på afsnittet på blanketten er: 'Udover opsparing og opsparingsgaranti er jeg interesseret i:'. Jeg beder således ikke om et fornyet tilbud, men udelukkende om yderligere information. Det fremgår klart af blankettens ordlyd.

Dette forhold, at jeg altså ikke beder om en ændring i forhold til det tilbudte, jvf. Bilag …, er afgørende for vurderingen af, om PFA er forpligtet af sit tilbud af 01-06-1996 eller ej i henhold til PFAs insisteren på Aftaleloven.

Hvis det imidlertid lægges til grund, at jeg har bedt om en ændring, så burde PFA have fremsendt et fornyet tilbud med denne ændring, hvori de ændrede betingelser vedr. ændringen af grundlagsrenten, der senere med bagudvirkende kraft blev fremsat i policeudskriften, var anført, således at jeg kunne have taget stilling til dem i forbindelse med accept af tilbuddet.

Og her må jeg indrømme, at jeg har begået en væsentlig fejl, som jeg kun kan beklage. Indtil jeg 29-05-2013 - hvor jeg på baggrund af PFAs svar på min klage kontaktede PFA vedr. datostemplingen af PFAs dokumenter, jvf. indledningen til dette afsnit, side 2 - havde jeg antaget, at tilbuddet med ikrafttræden 01-06-1996 var fremsendt sammen med følgebrevet af 14-05-1996. Imidlertid er dette IKKE tilfældet. Tilbuddet med ikrafttræden 01-06-1996 er datostemplet af PFAs system 960612, dvs. det er produceret i PFA 12. juni 1996, altså 2 uger efter modtagelsen af blanketten, jvf. Bilag ...

Så uanset om det lægges til grund, at jeg har bedt om en ændring eller ej i Bilag …, så har PFA altså EFTERFØLGENDE udstedt tilbuddet (Bilag …), hvori i det på side 4 anføres: 'Ved ændringer og i bonus skal der senest 1/1 1997 indgå en grundlags rente på 3 %'.

Hermed bortfalder hele PFAs argumentation med henvisning til aftaleloven for ikke at opfylde sit tilbud. Min accept, jvf. PFAs Bilag …, er en ren accept af det tilbudte, som PFA producerede 12-06-1996 og fremsendte umiddelbart efter. Jvf. endvidere, at jeg på accepten udtrykkeligt med håndskrift henviser til tilbuddet.

Jeg håber, at den ildhu, hvormed PFA i sit svar, jvf. PFA 17-05-2013, understreger Aftalelovens centrale betydning for PFAs villighed til at opfylde sin forpligtelse, fortsat er til stede, nu hvor det står klart, at der er tale om en ren accept fra min side af det udstedte tilbud, samt at tilbuddet iflg. PFAs eget dokument, jvf. Bilag …, og egne oplysninger per 29-05-2013 er udstedt 2 uger efter modtagelsen af blanketten, jvf. Bilag ... Ifølge PFAs egen argumentation med henvisning til Aftaleloven, er PFA således uden nogen form for tvivl juridisk forpligtet til at opfylde sit tilbud til mig i henhold til Aftalelovens § 1.

3. Vedr. den særlige tilskyndelse til at kontrollere policeudskriften

PFA skriver, at '[klager] havde en særlig tilskyndelse til at kontrollere, at policeudskriften stemte med hans ønsker, som følge af at han havde sendt sine ønsker om ændringer i forhold til tilbuddet, dels ved den udfyldte blanket (hans bilag …) som vi fik d. 30. maj 1996, og dels ved den udfyldte blanket og helbredserklæring (vores bilag …), som vi fik d. 8. juli 1996' (PFA 17-05-2013, side 4/7, andet afsnit).

Som det er fremgået af min beskrivelse af det faktiske forløb (side 3 af 10), forholder det sig DIREKTE OMVENDT af følgende grunde: Jeg havde netop INGEN særlig tilskyndelse til at kontrollere, at policeudskriften var korrekt, fordi jeg havde modtaget tilbuddet medio juni, EFTER at jeg havde indsendt blanketten, jvf. Bilag …, og fordi der var tale om en ren accept af tilbuddet. Hvorfor skulle jeg så forvente, at PFA kun 4 uger efter, at PFA havde udstedt tilbuddet, og kun 2 uger efter min skriftlige accept af dette, havde lavet ændringer med bagudvirkende kraft i policeudskriften og i direkte strid med det netop modtagne og accepterede tilbud? Hvorfor skulle jeg på den baggrund forvente, at PFA ville stille mig væsentligt ringere end angivet i tilbuddet, som jeg netop havde accepteret kun 2 uger tidligere?

At den skriftlige accept af tilbuddet og den vedlagte helbredserklæring (PFAs Bilag …), skulle være medvirkende til, at jeg havde en særlig tilskyndelse til at kontrollere, at policeudskriften var korrekt, giver ingen mening. Der var tale om ren accept og en ren helbredserklæring. Der var selvsagt ingen grund til at forvente ændrede betingelser på denne baggrund.

Når PFA således påstår, at jeg havde en særlig tilskyndelse til at kontrollere policeudskriften, så er det blot et ubegrundet forsøg på at styrke argumentation for PFAs passivitets argument. På samme måde savner det enhver mening at hævde, at mine indbetalinger til pension hver måned er udtryk for accept af de med bagudvirkende kraft, ændrede policevilkår. Der er intet i forbindelse med indbetalingen til pension hver måned, der burde tilskynde mig til at undersøge om mine betingelser var blevet ændret, idet der intetsteds på en lønseddel fremgår noget om grundlagsrente eller lignende forhold i relation til pensionsindbetalingen.

PFA har således IKKE belæg for at hævde, at jeg havde en særlig tilskyndelse til at kontrollere policeudskriften.

Imidlertid er jeg en meget omhyggelig person, der altid har orden i mine sager og som kontrollerer, at mine økonomiske forhold er i orden, hvilket også fremgår af den dokumentation, som jeg har fremlagt i denne sag. Derfor er jeg også sikker på, at jeg har kontrolleret, om policeudskriften var i overensstemmelse med tilbuddet. Jeg er overbevist om, at jeg har kontrolleret policeudskriften så godt, jeg som forbruger og lægmand uden indsigt i pensionsfaglige forhold kunne på daværende tidspunkt.
…
Min kontrol tog udgangspunkt i det centrale, konkluderende indhold i policeudskriften, nemlig afsnittet på side 1: 'Sammenfatning af police pr. 1/7 1996', jvf. Bilag …, side 1. Her kontrollerede jeg, om policeudskriften stemte overens med tilbuddet.

Jeg sammenlignede udbetalingen af ratepension nøjagtig, som PFA hævder, jeg burde gøre. Og jeg fandt en forskel på cirka 20.000 om året (tilbud: 281.773 minus policeudskrift: 261.234).

Dernæst forsøgte jeg at forstå, hvordan denne forskel var fremkommet. Forklaringen fandt jeg i policeudskriften side 3, jvf. Bilag …, side 3. I afsnittet INDBETALINGER fandt jeg en difference på indbetalingerne for 1996: 72.707 (i tilbuddet, jvf. Bilag …, side 3) minus 58.471 (i policeudskriften, jvf. Bilag …, side 3) = 14.236, hvilket jeg tilskrev forskellen mellem den obligatoriske indbetaling i nogle måneder og den ønskede indbetaling, der fremgik af både tilbud og policeudskrift.

I 1996 var renten 9,5 % og min fremskrivning af differencen på 14.236 med denne rentetilskrivning og renters rente gav ca. 200.000 i løbet af de 27 år frem til pensionstidspunktet svarende til differencen på ca. 20.000 om året i den 10-årige rateudbetaling.

Hermed mente jeg på baggrund af tallene i policeudskriften at have forstået differencen mellem tilbud og policeudskrift. Min forståelse var således baseret på indholdet i afsnittet 'Sammenfatning af police per 1/7 1996, jvf. Bilag …, side 1, dvs. policeudskriftens konklusion.

Jeg havde IKKE grund til at antage, at PFA på side 5 præsenterede tal, der ikke alene var i strid med det tilbudte, jvf. bilag …, men også i strid med indholdet i sammenfatningen i policeudskriften, således om det var muligt for mig at kontrollere det, som jeg har skitseret ovenfor. Der burde IKKE være forskel mellem det, man kan forstå i policeudskriftens sammenfatning, og de efterfølgende detaljer i policeudskriften. Det er en rimelig forventning, at en sam-

menfatning faktisk sammenfatter det centrale og vigtigste indhold i policeudskriften, og at der IKKE er helt afgørende information gemt under overskriften 'Police i detaljer' på side 5.
…
Når der er tale en forbrugeraftale, hvor en erhvervsdrivende, professionel part står overfor en forbruger/lægmand uden modpartens indsigt og faglige ressourcer, har den erhvervsdrivende part en særlig forpligtelse til at forfatte aftalen så klart, at det er muligt for forbrugeren med en rimelig indsats at forstå aftalens indhold. Dette krav lever PFAs policeudskrift ikke op til. Det er ikke muligt for en almindelig forbruger at forstå indholdet af begrebet tarifudbetalinger (som beskrevet ovenfor) endsige forstå, hvordan tallene fremkommer.

Når PFA stiller dette som krav til den kontrol, jeg som forbruger skulle have udført i sammenligningen mellem tilbud og policeudskrift på side 5 vedr. tarifudbetalinger, handler PFA i strid med Aftalelovens § 38 b.
…
Jeg har således gjort min pligt, m.h.t. kontrol af policeudskrift i.f.t. tilbud, men PFAs manglende opfyldelse af Aftalelovens § 38 b, gjorde det umuligt for mig at nå til anden konklusion på grundlag af udbetalingernes størrelse, end at policeudskriftens udbetalinger angivet på side 1 var i orden.

PFA handler således i strid med Aftalelovens § 38 b, når de kræver, at jeg skulle have forstået og kontrolleret tarifudbetalingerne, der forekommer at være i direkte strid med indholdet af policeudskriftens sammenfatning. På denne baggrund er PFA juridisk forpligtet til at opfylde sit tilbud til mig, fordi aftalevilkåret vedr. grundlagsrenten på 5% skal fortolkes til fordel for forbrugeren, så aftalen er så uklar og uforståelig.

4. Vedr. PFAs påstand om, at jeg har udvist passivitet
PFA skriver: 'Selv i det tilfælde, at det lægges til grund, at [klager] kunne have krævet en ændring af pensionsordningen i forhold til policeudskriftens vilkår, efter at han havde fået policeudskriften, har han udvist en sådan passivitet igennem godt 16 år, at han har fortabt eventuelle indsigelser' (PFA 17-05-2013, side 4/7, 4. sidste afsnit).

I forhold til denne påstand vil jeg gerne fremhæve følgende:

1. Som det fremgår ovenfor havde jeg ingen som helst grund til at forvente, at PFA ændrede og forringede mine vilkår i policeudskriften i.f.t. det afgivne tilbud. Ikke desto mindre kontrollerede jeg policeudskriften som anført ovenfor i det omfang, det var muligt for mig som forbruger/lægmand. Derfor havde jeg INGEN anledning til senere at kontrollere vilkårene, da PFA ikke efterfølgende har kommunikeret ændringer af betingelser, der vedrører 5 % grundlagsrenten, og da jeg derfor har antaget, at grundlagsrenten på 5 % var uændret.

2. Da PFA imidlertid indfører rentegrupper, som jeg forstår som en gennemsnitlig gruppering afhængig af hvilke rentegarantier, man har, har jeg tilskyndelse til at indhente information om, hvilken rentegruppe jeg er blevet placeret i. Det er derfor, at jeg gennemgår mine pensionsforhold og efterfølgende anmoder PFA om information om grundlagsrenter og min rentegruppe, jvf. PFAs svar i Bilag ... Derefter reagerer jeg og har den dialog med PFA, der har ført til denne ankesag. Jeg har således reageret så tidligt, som PFAs ændringer har givet anledning til. Jeg har således ikke udvist passivitet. Tværtimod har jeg reageret på de ændringer, som PFA har gennemført, og rettet henvendelse til PFA for at få information, som jeg derefter har reageret rettidigt på.

14. 84.324

3. I Aftalelovens § 36 står fig.: 'En aftale kan ændres eller tilsidesættes helt eller delvis, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende. Det samme gælder andre retshandler.
…'

For at kunne tage stilling til spørgsmålet om passivitet og til spørgsmålet om anvendelsen af § 36 ud fra aftalens og mit kravs økonomiske konsekvenser, er det således vigtigt, at PFA gennemfører disse beregninger af konsekvenserne for:

a) Størrelsen af minimumsudbetalingerne
b) Ændret rentegruppe og
c) Størrelsen på et evt. overførselstilskud

Jeg anmoder derfor Ankenævnet om at indskærpe overfor PFA, at PFA skal gennemføre nævnte beregninger, da de er centrale for vurderingen af spørgsmålet om anvendelsen af § 36 i.f.t. aftalens indhold og dermed også for at kunne tage stilling til mit krav mod PFA.

5. Vedr. at PFA afviser at beregne konsekvenserne af mit krav
Som nævnt er det afgørende for at kunne tage stilling til mit krav, at indholdet i form af de økonomiske konsekvenser er kendte. Derfor tillader jeg mig nedenfor at anføre den tilnærmelsesvise størrelse af et evt. overførselstilskud til mit depot, således at Ankenævnet har mulighed for at vurdere, hvor vigtigt det er at pålægge PFA at gennemføre de ovennævnte beregninger, før Ankenævnet træffer sin afgørelse.

PFA har placeret min police i rentegruppe 2, men den vil være i rentegruppe 4, hvis PFA opfylder sit tilbud, jvf. Bilag …

Overførselstilskuddet i PFA ved skifte fra gennemsnitsrente til markedsrente i PFA Plus beregnes som en procentdel af depotets størrelse. Tilskuddet har i de første 5 måneder af 2013 svinget mellem 10,6% - 14,2% for rentegruppe 2 og mellem 35,4% - 41,3% for rentegruppe 4. Den gennemsnitlige difference taget over de 5 måneder mellem tilskuddet i rentegruppe 2 og i rentegruppe 4 er 27,16 %.

Mit depot udgør per 01-07-2013: 3.375.530 DKK. Forskellen på størrelsen af overførselstilskuddet mellem rentegruppe 2 og rentegruppe 4 ville således gennemsnitligt i de første 5 måneder af 2013 have været ca. 27,16 % af depotet eller: 916.794 DKK. Dette er værdien af differencen mellem rentegruppe 2 og rentegruppe 4, og dermed størrelsen af mit krav mod PFA.
…
Såfremt PFA ikke fremlægger nogen beregninger, anmoder jeg Ankenævnet om, at lægge min udregning ovenfor af differencen på størrelsen af overførselstilskuddet på 916.794 DKK til grund for Ankenævnets vurdering af aftalens og mit kravs økonomiske størrelse og indhold.
6. Vedr. at PFA hævder, at forhøjet grundlagsrente forventeligt vil reducere størrelsen af mit depot

I PFA 17-05-2013, side 6/7, andet afsnit, skriver PFA: 'Det vil kræve et meget stort ressourceforbrug, hvis vi her under ankesagen skal klarlægge, hvilken betydning som [klager]s krav om højere grundlagsrente vil få med hensyn til forøget minimumsudbetaling, formindsket overskud (bl.a. bonus) og et *deraf forventeligt formindsket depot* samt eventuelt ændret rentegruppe.' (min fremhævning).

15. 84.324

I et tidligere brev (13-01-2013) i min dialog med PFA har jeg bedt PFA om at revidere størrelsen på mit depot med henvisning til mit krav om ændret grundlagsrente. PFAs aktuariat har hertil svaret, at grundlagsrenten ikke påvirker depotet, idet 'Depotet er allerede tilført den korrekte rentetilskrivning. Det er depotrenten, og ikke grundlagsrenten, der bliver tilskrevet depotet.' (Bilag …, side 1, første afsnit).

Det er således ifølge PFAs aktuariat alene depotrenten, der bestemmer depotets størrelse. Inden for depotet kan forholdet mellem de garanterede minimumsudbetalinger og tilskrevet overskud/bonus ændre sig som følge af ændret, højere grundlagsrente. Således vil de garanterede udbetalinger udgøre en større del og overskud/bonus en mindre del ved en højere grundlagsrente, men selve depotets størrelse vil forblive uændret, fordi depotets størrelse alene er bestemt af den tilskrevne depotrente.

På baggrund af udsagnet fra PFA i PFA 17-05-2013 om at mit depot kan forventes at blive mindre ved tildeling af en forhøjet grundlagsrente, vil jeg bede PFA bekræfte, at PFAs aktuariat fortsat har ret i, at depotets størrelse alene er bestemt af indbetalingerne og den tilskrevne depotrente, og at depotet dermed IKKE reduceres ved en højere grundlagsrente. Såfremt PFA ikke fastholder sit aktuariats synspunkt, må PFA nødvendigvis fremlægge og forklare en deltaljeret beregning af, hvordan depotets størrelse ændres.

Konklusion

1. Jeg har dokumenteret, at jeg IKKE har valgt at nedsætte min indbetaling som påstået af PFA.
2. PFA bryder Aftalelovens § 1 ved ikke at opfylde sit tilbud til mig, fordi jeg har accepteret PFAs tilbud uden ændringer. Dermed bortfalder PFAs argumentation med henvisning til Aftalelovens § 5 og 6.
3. På grund af en ren accept af PFAs tilbud havde jeg ingen særlig tilskyndelse til at kontrollere policeudskriften, som PFA påstår. Jeg kontrollerede den alligevel og fandt på baggrund af PFAs sammenfatning af policeudskriften, at beløbene var i orden. PFA bryder Aftalelovens § 38 b ved at kræve, at jeg som forbruger skal kunne forstå og kontrollere et aftaleindhold (tarifudbetalinger), som kun aktuarer kan forstå, og som PFA på ingen måde gør opmærksom på i sammenfatningen af policeudskriftens beløb. Sammenfatningen er således direkte misvisende i forhold til den utroligt indviklede information, som PFA forudsætter at jeg som forbruger skal kunne forstå og kontrollere, og som først optræder på side 5 i policeudskriften.
4. Jeg har ikke udvist passivitet, da jeg både har kontrolleret policeudskriften, som jeg burde og kunne som forbruger, og har reageret rettidigt for at få information om mine forhold, da PFA indførte rentegrupper. I denne sammenhæng beder jeg endvidere Ankenævnet tage Aftalelovens § 36 i anvendelse, fordi forholdene omkring aftalens indgåelse og aftalens indhold (størrelsen af mit krav mod PFA) viser, at PFAs handlemåde ikke er redelig og policeudskriften dermed bør tilsidesættes til fordel for, at PFA opfylder sit tilbud til mig.
5. PFA afviser at beregne størrelsen og konsekvenserne af mit krav. Hvis PFA ikke gør dette, beder jeg Ankenævnet anvende min beregning af størrelsen på et evt. overførselstilskud i stedet for PFAs manglende beregning.
6. Ifølge svar fra PFAs eget aktuariat påvirker en ændring af grundlagsrenten ikke depotets størrelse. Jeg beder PFA bekræfte dette og trække den modsatte påstand tilbage. Hvis PFA fastholder, at PFAs aktuariat tager fejl, beder jeg PFA beregne, hvordan depotet påvirkes og forklare hvorfor.

Som det er gennemgået ovenfor, er ingen af PFAs fremsatte argumenter eller påstande holdbare i forhold til at afvise mit krav mod PFA. Jeg fastholder derfor min anke uændret.

Samtidig beder jeg om, at Ankenævnet indskærper over for PFA, at PFA skal gennemføre ovenfor beskrevne beregninger inden for 10 arbejdsdage, således at konsekvenserne af mit krav for:

a) Størrelsen af minimumsudbetalingerne
b) Ændret rentegruppe og
c) Størrelsen på et evt. overførselstilskud

bliver kendte og en del af grundlaget for Ankenævnets afgørelse. Såfremt PFA ikke gør dette, beder jeg Ankenævnet anvende min udregning af overførselstilskuddet i stedet.

Endelig beder jeg PFA bekræfte, at PFAs aktuariat har ret i, at ændret grundlagsrente IKKE reducerer depotets størrelse."

Selskabet har i brev af 24/6 2013 til nævnet bl.a. anført:

"**1. Problemet i sagen og vores grundlæggende synspunkt**
På baggrund af [klagers] omfattende nye indlæg ønsker vi at klargøre, at der fortsat er en ret enkel problemstilling i denne sag. Problemet er fortsat, om der fra 1. juli 1996 skulle anvendes en grundlagsrente på 5 % for hele den løbende indbetaling til pensionsordningen, eller om denne grundlagsrente kun skulle anvendes på en del af den løbende indbetaling og der skulle anvendes en grundlagsrente på 3 % på resten.

Problemet skyldes, at Finanstilsynet nedsatte den maksimale grundlagsrente fra 5 % til 3 %.

Vores grundlæggende synspunkt er fortsat, at [klager] ikke har noget grundlag for at kræve, at der for de seneste ca. 17 år (dvs. siden 1996) skal ske en ændring af grundlagsrenten for en del af indbetalingerne og dermed en ændring af de forhold ved pensionsordningen, der er nævnt i pkt. 3.2 i vores brev af 17. maj 2013. Hvis Ankenævnet måtte mene, at [klager] havde et grundlag for at kunne kræve en sådan ændring, da policen blev udstedt den 15. juli 1996, er et sådant krav fortabt ved passivitet igennem de mange år, der er gået siden da.

2. [Klager] modtog to tilbud
[Klager] anfører midt på side 3 i sit brev af 6. juni 2013 til Ankenævnet, at det ikke kan være det tilbud, der er hans bilag 3, som han modtog med vores brev af 14. maj 1996 ([klagers] bilag …), hvilket [klager] ellers hidtil har oplyst flere gange. Vi er enig i, at tilbuddet, der er [klagers] bilag …, er udarbejdet i midten af juni 1996. Det må derfor være et andet tilbud, som [klager] modtog med vores brev af 14. maj 1996 ([klagers] bilag …).

3. Usikkerhed om, hvad der skete i 1996, illustrerer hvorfor et eventuelt krav er fortabt ved passivitet
Den fejlagtige opfattelse af, hvilket tilbud der er modtaget hvornår, illustrerer hvorfor et eventuelt krav er fortabt ved passivitet. Det er naturligt, at der både for [klager] og for os er usikkerhed om, hvad der skete for mange år siden. Et af de hensyn, der begrunder det grundlæggende princip om, at krav fortabes ved passivitet, er at eventuelle uenigheder skal afklares så snart som muligt. Det er ikke hensigtsmæssigt for parter, ankenævn, domstole eller generelt for retssystemet, at uenigheder skal afklares på et grundlag, der ganske naturligt bliver mere og mere usikkert, jo længere tid der går.

3. [Klager] afslog også det seneste tilbud

Tilbuddet, der er [klagers]s bilag …, er på side 8 dateret den 13. juni 1996. Dette består af en forside, side nr. 1 - 8 og fire bilag.

På tilbuddets side 2 står der i rubrikken 'Øvrige oplysninger', at det er en ændring af pensionsordningen med virkning fra 1/6 1996, og i rubrikken 'Indbetalinger' står der, at præmien er 77.400 kr. årligt og at den regnes som 2,4% af indkomsten plus en tillægspræmie på 12,6% af indkomsten.

Det sidste af bilagene i tilbuddet har overskriften 'Bilag - Tilbud - status pr. 1/4 1996'. I rubrikken 'Øvrige oplysninger' står der, at det er en ændring af pensionsordningen med virkning fra 1/4 1996, og i rubrikken 'Indbetalinger' står der, at præmien er 71.724 kr. årligt og at den regnes som 2,4% af indkomsten plus en tillægspræmie på 11,5% af indkomsten.

[Klager] accepterede ikke dette tilbud. Han meddelte i stedet den 1. juli 1996 (vores bilag … som vi sendte med vores brev af 17. maj 2013 til Ankenævnet), at indbetalingen fra 1. april 1996 kun skulle være det obligatoriske pensionsbidrag (dvs. 2,4% af lønnen), og at perioden med dette obligatoriske pensionsbidrag skulle udstrækkes til 1. juli 1996, fra hvilket tidspunkt der skulle være et supplerende bidrag på 12,6% af lønnen.

Som anført i næstsidste afsnit på side 3 i vores brev af 17. maj 2013 til Ankenævnet, anses [klagers] nævnte meddelelse af 1. juli 1996 som et afslag på tilbuddet i forbindelse med et nyt tilbud, hvilket følger af de grundlæggende aftaleretlige principper i aftalelovens § 5 og § 6, stk. 1.

Vi var derfor ikke bundet af tilbuddet efter den 8. juli 1996, hvor vi fik [klagers] meddelelse af 1. juli 1996 (vores bilag …).

5. [Klager] må anses for at have accepteret vilkårene i policen

Vi udstedte den 15. juli 1996 en policeudskrift ([klagers] bilag …) med de vilkår, som vi kunne acceptere for den ændrede pensionsordning. Dette gælder dels for ændringen af ordningen fra 1. juli 1996 og dels for ændringen af ordningen fra 1. april 1996, der fremgår af bilaget på de to sidste sider.

[Klager] havde en særlig tilskyndelse til at kontrollere, at policeudskriften stemte med hans ønsker, som følge af at han to gange havde sendt sine ønsker til os i forhold til de to tilbud, dels ved den udfyldte blanket (hans bilag 6) som vi fik den 30. maj 1996, og dels ved den udfyldte blanket og helbredserklæring (vores bilag …), som vi fik den 8. juli 1996.

Når [klager] på denne baggrund ikke reagerede overfor policeudskriften, og derefter indbetalte igennem en årrække til pensionsordningen via sin arbejdsgiver, må [klager] anses for at have accepteret, at det er de vilkår, der fremgår af policeudskriften, som gælder for pensionsordningen.

6. Prognose for udbetaling - Udbetaling, der som udgangspunkt er et minimum - Overførselstillæg

Midt på side 1 i policen ([klagers] bilag …) er der overskriften 'Udbetaling ved pensionering pr. 1/2 2023 - 65 år' og ved denne står de samme beløb i et skraveret felt, som også står i et skraveret felt i højre kolonne nederst på side 4. Dette er en prognose for den forventede udbetaling ved pensionering ud fra de forudsætninger, der er anført øverst på side 4. Ud af disse prognosebeløb udgjorde tarifudbetalingen de beløb, der står øverst på side 5. Tarifudbetalingen er den udbetaling, der vil ske som minimum, dog med de forbehold der fremgår af ru-

brikken 'Bonus' nederst på side 5 og rubrikken 'Specielt' på side 6 - således som [klager] også nævner på side 5 i sit brev af 6. juni 2013 til Ankenævnet.

Hvis [klager] og vi indgår aftale om en ny type pensionsordning i PFA Plus, hvor der ikke er den nævnte tarifudbetaling, og hvor opsparingen forrentes med markedsrente i stedet for gennemsnitsrente, kan det være et vilkår i aftalen om den nye pensionsordning, at hvis pensionsopsparingen bliver overført fra den nuværende pensionsordning til den nye pensionsordning i PFA Plus, vil vi også indsætte et overførselstillæg på den nye pensionsordning. Dette overførselstillæg er en andel af de kollektive reserver, der står til sikkerhed for den nævnte tarifudbetaling i den nuværende pensionsordning. Overførselstillægget udgør en kompensation for, at sikkerheden, som tarifudbetalingen giver i den nuværende pensionsordning, bliver opgivet.

Det kan undre, at [klager] fremstiller det således i sit brev af 6. juni 2013 til Ankenævnet (side 4 - 6), at han ikke har lagt vægt på den sikkerhed, som tarifudbetalingen giver, når han samtidigt kører denne sag af hensyn til et kommende overførselstillæg - der som nævnt tjener som en kompensation for, at tarifudbetalingen i den nuværende ordning bliver opgivet.

7. Bestemmelser i aftaleloven, som [klager] henviser til

Der er intet grundlag for at anvende aftalelovens § 38b, som [klager] anfører på side 6 i sit brev af 6. juni 2013 til Ankenævnet. Dels gælder bestemmelsen for forbrugeraftaler, men pensionsordningen opfylder ikke definitionen af en forbrugeraftale i § 38a. Dette følger af, at det er anført i policen ([klagers] bilag …) side 2, 'Øvrige oplysninger', at det er en ordning i et ansættelsesforhold og en firmaordning via …, og det fremgår midt på side 4, at den følger pensionsaftalen mellem … og PFA Pension. Dels er indholdet i bestemmelsen ikke relevant for denne sag. Objektivt vurderet, kan der ikke være tvivl om, hvordan teksten om grundlagsrente midt på 4 i policen skal forstås.

Problemet er ikke forståelsen af teksten om grundlagsrente. Problemet er, at [klager] oplyser på side 4 - 6 i sit brev af 6. juni 2013 til Ankenævnet, at han ikke så i policen, om denne havde en tarifudbetaling, der var tilfredsstillende for ham i forhold til hans væsentligt forøgede indbetaling fra 1. juli 1996. Han må selv bærer følgerne af dette.

Der er endvidere intet grundlag for at anvende aftalelovens § 36, som [klager] anfører på side 7 i sit brev af 6. juni 2013 til Ankenævnet. [Klager] begrunder, at bestemmelsen kan anvendes, fordi der er forskelle mellem tilbuddet og policen. Imidlertid afslog [klager] tilbuddet, og derefter var vi ikke bundet af det, som vi har anført ovenfor i pkt. 4. Vi kunne derfor anføre de vilkår i policen, som vi kunne acceptere for de væsentligt forhøjede indbetalinger, og hvis [klager] ikke kunne acceptere disse vilkår, kunne han have meddelt det eller undladt at foretage de væsentligt forhøjede indbetalinger.

Der er ligeledes intet grundlag for at anvende aftalelovens § 38c, som [klager] citerer i det 3. sidste afsnit på side 8 i sit brev af 6. juni 2013 til Ankenævnet (hvor den betegnes som § 38). Dels gælder bestemmelsen for forbrugeraftaler, men pensionsordningen opfylder ikke definitionen af en forbrugeraftale i § 38a, som nævnt ovenfor i dette pkt. 7 mht. § 38b. Dels kan det umuligt være i strid med hæderlig forretningsskik og bevirke en betydelig skævhed, at størrelsen af et muligt kommende overførselstillæg modsvarer størrelsen af pensionsordningens tarifudbetaling og dermed størrelsen af en del af de kollektive reserver, der står til sikkerhed for tarifudbetalingen. Dette ville derimod være tilfældet, hvis overførselstillægget blev betydeligt større, end det skulle være. Den lavere grundlagsrente for en del af indbetalingerne, der har været gældende for ordningen, har i øvrigt indebåret den fordel for [klager], at der har været

mulighed for et større overskud, som anført i næstsidste afsnit på side 5 i vores brev af 17. maj 2013 til Ankenævnet.

8. Virkningerne, hvis der anvendes en ændret grundlagsrente
Det er korrekte procentsatser for overførselstillæg for de fem første måneder af 2013, som [klager] anfører i pkt. 5, 3. afsnit i sit brev af 6. juni 2013 til Ankenævnet. I det 4. afsnit anfører han et depot for sin pensionsordning opgjort pr. 1. juli 2013. Da denne dato endnu ikke er passeret, kan vi ikke oplyse, om størrelsen vil være korrekt, men det nuværende depot er i det niveau, som [klager] anfører. På denne baggrund har den gennemsnitlige forskel på rentegruppe 2 og 4 også været i det niveau, som [klager] anfører i pkt. 5, 4. afsnit. Overførselstillægget varierer løbende ud fra værdien af de kollektive reserver.

Vi henviser til pkt. 3.3 i vores brev af 17. maj 2013 til Ankenævnet mht. de øvrige beregninger, som [klager] ønsker, og som vi mener er uden betydning for uenigheden i denne sag. Uenigheden vedrører blot, hvor stor en del af den løbende indbetaling fra 1. juli 1996 som grundlagsrenten på 5 % skulle gælde for."

Klageren er fremkommet med yderligere bemærkninger i breve af 12/4 2013 og 4/7 2013 til nævnet.

Nævnets flertal udtaler:

Flertallet finder efter sin gennemgang af sagens dokumenter, at selskabet den 8/7 1996 har modtaget et dokument med titlen ”aftale”, som er underskrevet af klageren, og som udgør en uforbeholden accept af selskabets tilbud. Flertallet lægger i den forbindelse vægt på, at aftaledokumentet indeholder rubrikker, hvori klageren skal angive sine valg, og at klagerens valg ligger inden for det, som selskabet giver mulighed for. Flertallet finder derfor, at selskabet ved fremsendelse af policen, der er dateret 12/7 1996, som udgangspunkt ikke har været berettiget til at ændre de forudsætninger, der danner grundlag for aftalen.

Aftalen må herefter anses for indgået på grundlag af selskabets tilbud af 13/6 1996. Af tilbuddet fremgår, at ”Ved ændringer og i bonus skal der senest 1/1 1997 indgå en grundlagsrente på 3 %. I denne beregning og efterfølgende prognoser anvendes alene en grundlagsrente på 5 % indtil 1/1 1997.” Udtrykket ”senest 1/1 1997” udelukker såle-

des ikke, at selskabet kan anvende en dato, der ligger forud herfor, eksempelvis datoen 1/4 1996.

Henset hertil og under hensyntagen til, at klageren først efter 16 år gør indsigelse mod de forudsætninger, der fremgår af den police, der blev fremsendt i 1996 og senere fremsendte policer, finder flertallet, at selskabet har været berettiget til at anvende en grundlagsrente på 3 % for årlige indbetalinger, der overstiger 2,4 % af klagerens indkomst.

Nævnets mindretal udtaler:
Mindretallet er enig med flertallet i, at selskabet ved fremsendelse af policen, der er dateret 12/7 1996, ikke har været berettiget til at ændre de forudsætninger, der danner grundlag for aftalen, og er også opmærksomme på, at formuleringen af tilbuddet giver selskabet en vis frihed.

Mindretallet finder imidlertid, at formuleringen i tilbuddet alene kan give selskabet ret til at fremsende en police med ændrede forudsætninger, hvis selskabet opfylder de almindeligt gældende betingelser for at kunne ændre i forsikringsvilkårene ved såkaldt "passiv accept". Mindretallet lægger i den forbindelse vægt på, at der er tale om en ændring, som er til ugunst for klageren, og som kan have stor økonomisk betydning for klageren. Da selskabet ikke har bevist, at selskabet har gjort klageren klart opmærksom på den ændring, der er foretaget i forudsætningerne for forsikringsaftalen, finder mindretallet, at selskabet ikke kan påberåbe sig den forudsætning, der fremgår af policen dateret 12/7 1996, om, at der ud over en grundlagsrente på 5 % anvendes en grundlagsrente på 3 % ved ændringer og i bonus fra og med den 1/4 1996.

Afgørelsen træffes efter stemmeflertallet.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

---

21. 84.324

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand